

Uppföljning av folkhälsoarbetet

Uppföljningen av folkhälsoarbetet tar sin utgångspunkt i målformuleringar och insatser som beskrivs under rubriken *Ett friskare liv* som är en del av strategi för länets utveckling i Regionstyrelsens verksamhetsplan 2021. Det tas även fasta på ambitionen att skapa förutsättningar för alla invånare till en god hälsa i enlighet med visionen för länets gemensamma folkhälsoarbete "hälsa på lika villkor för hela befolkningen för en hållbar utveckling i Jämtlands län." Visionen finns beskriven i den länsövergripande folkhälsopolicyn (2020–2024) och i "mål för gemensam hälso och sjukvårdspolitik i Jämtlands län 2014–2025".

Ur regionstyrelsen verksamhetsplan 2021: *Regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämndens verksamheter ska gemensamt arbeta med att samordna och utveckla Region Jämtland Härjedalens folkhälsoarbete, både gällande den hälsofrämjande och den samhällsmedicinska folkhälsan. Exempel på aktiviteter som ska genomföras är att implementera ny organisation för folkhälsa, genomföra aktiviteter för att förbättra levnadsvanor och minska den psykiska ohälsan bland unga och utveckla patient- och anhörigföreningar. Förebyggande arbete behöver ske i utvecklat samarbete med olika aktörer, framförallt skolan.*

Omorganisation av folkhälsoarbetet

Folkhälsoenheten flyttade i januari 2021 organisatoriskt till Regionstaben från område primärvård enligt beslut i regionstyrelsen i november 2020 (RS/685/2019), och blev därmed en enhet inom Hälso och

sjukvårdspolitiska avdelningen (HOSPA). I utredningen som låg till grund för organisationsflytten ansågs staben som en logisk placering, dels mot regionstyrelsens ansvar att arbeta med övergripande frågor, dels enhetens uppdrag som omfattar ytterligare kontaktytor utöver regionens och kommunernas verksamheter som till exempel Länsstyrelsen, Folkhälsomyndigheten och civilsamhälle. Folkhälsoenheten har som uppgift att stödja såväl den egna organisationen som andra aktörer i Jämtlands län för att främja hälsa och förebygga ohälsa.

Folkhälsoenhetens medarbetare hade sedan tidigare uppdrag inom områdena levnadsvanor, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, folkhälsorapportering, barn och ungas hälsa samt migrationshälsa. I samband med organisationsflytten utökades enheten med åtta utvecklingsstrateger och samordnare från HOSPA, varpå enhetens uppdrag då även kom att inbegripa övergripande arbete med jämställd och jämlik verksamhet, våld i nära relationer, samisk hälsa och nationella minoriteter, psykisk hälsa samt flyktingsamordning. Den här rapporten ger ingen komplett redovisning av folkhälsoenhetens arbete, för den hänvisas till verksamhetsberättelser i HOSPAs delårsrapporter. Flera av sakområdena inom folkhälsoenhetens ansvarsområde följs även upp genom separata redovisningar till regionstyrelsen, såsom Våld i nära relationer (oktober), barnkonventionen (oktober) och samisk hälsa (december).

Folkhälso-Z

Under perioden januari-augusti hölls två digitala Folkhälso-Z-möten. En ny arbetsform har satts på prov med temagrupper för tjänstepersoner,

under våren startade två grupper upp med fokus på fysisk aktivitet för hela befolkningen och ANDTS. Den senare gruppen leds av Länsstyrelsen och tog sitt ursprung ur ett kommande arbete med en regional ANDTS-strategi. Utifrån arbetsgruppen fysisk aktivitet för hela befolkningen har ett koncept som kallas för friluftsliv på recept påbörjats. Möten med Västernorrland som redan implementerat konceptet inleddes och friluftssamordnare i kommunerna i vår region samlades. Arbetet kommer utvecklas under hösten.

Politikerutbildning

Två av åtta grundläggande utbildningar i folkhälsa och ANDT riktat mot kommuners politiker och tjänstepersoner har genomförts i Ragunda och Bräcke. Till oktober planeras en tredje i Strömsund. Utbildningen sker i samverkan med Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Länsövergripande och nationell samverkan

Region Jämtland Härjedalen finns representerade i de nationella HFS-nätverken där temagrupper inom folkhälsans områden har regelbundna träffar. Under året har representanter utökats till nätverken för psykisk hälsa, riktade hälsosamtal samt det nystartade temat hälsofrämjande äldreomsorg.

Inom ramarna för kunskapsstyrningen startade i maj 2021 lokalt programområde (LPO) för Levnadsvanor i Region Jämtland Härjedalen med ordförande från Folkhälsoenheten och deltagare inom olika delar av vården, totalt 7 personer. Nationellt programområde (NPO) levnadsvanor startades under 2020 och regionalt programområde (RPO) Levnadsvanor startades i mars 2021. Ordförande för LPO sitter även med i RPO. Första

uppdraget för LPO var att svara på en remiss gällande ett nationellt vårdprogram för levnadsvanor som ska vara klar innan årsskiftet.

I enlighet med syftet i det Folkhälsopolitiska programmet för norra regionerna 2020–2024 (fastställd i Förbundsdirektionen 2020-06-02 § 42) vidareutvecklas den långsiktiga samverkan med övriga regioner i norr. Gemensamma aktiviteter har genomförts inom en bredd av frågor kopplat till folkhälsa och levnadsvanor, som exempel kan nämnas träning vid cancer (mer nedan), äta ute-kampanj inom friluftslivets år samt sammanställning av rapporten SRHR2017 (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) med kunskapsunderlag från folkhälsomyndigheten.

Levnadsvanor

Folkhälsoenheten samordnar och stödjer verksamheter inom länet i form av utbildning, erfarenhetsutbyte, information och metodstöd kring hur levnadsvanor kan och bör påverkas. Sjukvårdspersonal erbjuds uppdaterad information, aktuell evidens och kunskap som stöd i arbetet med patienter i enlighet med Socialstyrelsens riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor.

Data i tabellen nedan är ett utdrag från journalsystemet COSMIC rörande identifiering och behandling av ohälsosamma levnadsvanor från verksamheter inom hela hälso- och sjukvården. Tabellen visar antal patienter som konstaterats med en ohälsosam levnadsvana, åtgärder i form av rådgivande samtal eller kvalificerat rådgivande samtal som är en mer tidsomfattande intervention och anpassad efter patienten samt antal som ändrat beteende. Siffrorna speglar antal patienter som har

dokumenterats enligt rutiner och ovan nämnda riktlinjer och ska därför utläsas därefter.

Hälsa- och sjukvården	2021	2020 (helår)
Tobak		
Antal patienter som har konstaterats rökare	1062	670
Åtgärd Rådgivande samtal	66	61
Åtgärd Kvalificerat rådgivande samtal	68	88
Antal patienter som har konstaterats tobaksfria	33	25
Alkohol		
Antal patienter som har konstaterats med ett riskbruk eller beroende	94	97
Åtgärd Rådgivande samtal	24	4
Åtgärd Kvalificerat rådgivande samtal		2
Antal patienter som inte längre har ett riskbruk eller beroende		0
Fysisk aktivitet		
Antal patienter som har blivit identifierade med otillräcklig fysisk aktivitet	1084	877
Åtgärd Rådgivande samtal	585	216
Åtgärd Kvalificerat rådgivande samtal	26	34
FaR	44	19
Antal patienter som har blivit mer fysisk aktiva	24	2
Matvanor		
Antal patienter som har identifierats med ohälsosamma matvanor	230	394
Åtgärd Rådgivande samtal	227	183
Åtgärd Kvalificerat rådgivande samtal	174	38
Antal patienter som nått hälsosamma matvanor	24	1

Figur 1 uppföljning av levnadsvanemallen, källa Cosmic

Vad gäller Fysisk aktivitet på recept (FaR), där antal utskrivna recept mer än fördubblats hittills i år jämfört med helår 2020 så togs ett digitalt utbildningsmaterial för FaR-utbildningar fram, vilket totalt 49 anställda

inom Region Jämtland Härjedalen gick under första kvartalet 2021. Det är framförallt personal inom primärvård, men även inom specialistvård. Ett samarbete med psykiatri inleddes kring ett koncept som kallas FaR-fadder. Ideella ledare har rekryterats som kommer finnas till som träningskompisar för personer som får ett FaR utskrivet med start i maj-21.

I samverkan med övriga norr-regioner och Regionalt cancercentrum har en satsning på interventioner kring fysisk aktivitet inletts. En projektansökan till RCC norr skrevs och beviljades vilket ledde till ett samarbete med Friskis & Sveltis där en träningsgrupp för personer som har eller har haft cancer kommer finnas med i utbudet till reducerat pris. Gruppen kom igång i maj och fortsätter till årsskiftet till att börja med. Parallellt har även en träningsgrupp på sjukhuset startats, som kommer vara live-sänd digital träning för personer som har eller har haft en cancerdiagnos.

Två nya skolor har anslutit sig till tobaksfri duo under året; Fjällsjöskolan i Strömsunds kommun och Vallaskolan i Östersunds kommun. De första eleverna på dessa skolor kommer skriva kontrakt till hösten. Med att Strömsund har anslutit sig är nu tre kommuner anslutna till tobaksfri duo Härjedalen, Strömsund och Östersunds kommun. I Härjedalens kommun är 8 skolor anslutna, Östersunds kommun 5 och Strömsunds kommun 1 skola vilket gör att antalet skolor är uppe i 14 skolor.

Migrationshälsa

Asyl- och flyktingsamordning ska bistå verksamheterna med information från Migrationsverket om nya asylsökande i länet, sköta administration, bevakning och ansökningar gällande statliga ersättningar samt hantera utbetalningar till respektive verksamhet. Stödet till verksamheterna kring frågor som rör tillstånd, avgifter och rätt till vård har varit fortsatt högt. Detta kan fortfarande härröras till Migrationsverkets nedläggning som har gjort att information om patienters vistelse och tillståndstatus är begränsad. Antalet asylsökande är fortsatt lågt och för närvarande finns det 137 asylsökande bosatta i länet. 137 personer har hittills erbjudits hälsoundersökning, varav 132 stycken (96%) har genomgått den. 28 av dessa genomfördes dock inte inom riktlinjen två månader, troligtvis med anledning av Covid-19.

Hälsoguides

Inom kompetensteamet för migrationshälsa har under året tre hälsoguides utbildats. De har påbörjat arbete med gruppverksamheter där samarbeten med både civilsamhället, kommuner och regionen etablerats, dock påverkas utvecklingen av pandemirestriktioner. Teamets kompetens samt Hälsoguiderna har nyttjats i arbetet med att sprida information om covid-19, PCR-testning samt vaccinering. under juni-juli genomfördes en vaccinationskampanj där en ort i respektive kommun besöktes med syfte att sprida information om vaccinering mot covid-19 samt hur tider bokas. Med detta arbete nåddes 337 individer med information sammanlagt vid 11 olika tillfällen. Hälsoguiderna närvarade även vid drop-in vaccinationer samt hjälpte till med att boka tider åt medborgare som talar andra språk. Teamet samt Hälsoguides arbetar i nära samarbete med regionens

vaccinsamordnare för att planera aktiviteter med syfte att höja vaccinationsgraden i befolkningen.

Psykisk hälsa

I oktober 2020 påbörjades ett nytt uppdrag med fokus på psykisk hälsa. Uppdraget hade sin grund i ett sedan tidigare påtalat behov av en regionintern samordningsfunktion gällande psykisk ohälsa och suicidpreventiva åtgärder. Frågetecknen och oron för pandemins påverkan på den psykiska hälsan i befolkningen ledde fram till tillsättandet av utvecklingsstrateg för området.

Ett regioninternt projekt kring antistigma, psykisk hälsa och suicid på uppdrag från FoHM (Folkhälsomyndigheten) pågår 2020-2021. Projektet består av ett antal olika aktiviteter där flera fokusområden berörs, bland annat HBTQI- och mångfaldsdiplomering (se mer nedan), medel beviljades även för HBTQI-omcertifiering av personal på Psykiatriska akutmottagningen samt KIM-mottagningen.

Utbildningsinsatser riktat mot den samiska befolkningen var planerade, vilka dock har påverkats starkt av pandemin. Stora omställningar mot ursprungsplanen fick ske då fysiska utbildningsinsatser bedömdes nödvändiga utifrån de planerade aktiviteterna. Planering för utbildning för vårdpersonal av SANKS har genomförts och utbildningarna kommer ske under sista tertialet. Även planering för föreläsningar med samiskt tema som ska ske under projektets fokusvecka v.40 har skett. Även redan nämnda hälsoguiden ingår som delprojekt. Genom projektet har ett flertal utbildnings- och informationsinsatser och en utbildningskatalog tagits fram som stöd för chefer och medarbetare inom Region Jämtland

Härjedalen vid val av beprövad utbildningsinsats gällande psykisk hälsa och suicidprevention. Brukarmedverkan har varit en väsentlig del av projektets alla faser. Med hjälp från extern informations/kommunikationsbyrå framtagande av uppmärksamhetsfilm utifrån brukarens egen berättelse i samarbete med JLB/NSPH Jämtlands län.

Vecka 40 arrangeras en fokusvecka på psykisk hälsa i samverkan med regionens suicidpreventiva samordnare och enligt länets suicidpreventiva handlingsplan. Regionen arrangerar websändningar med hjälp av extern kommunikationsbyrå under tre halvdagar under veckan. Innehåller föreläsningar, reportage, frågor på stan och paneldiskussioner utifrån temat. Ideella organisationer är inbjudna som medskapare och ett gemensamt program kommer att spridas.

Självskattad hälsa

Norrlandslänsregionen har utifrån NRF:s folkhälsoprogram och långsiktiga strategier och mål enats om en gemensam årlig uppföljning av självskattad hälsa. Självskattad hälsa handlar om den uppfattning som en person själv har om hur den mår. Forskning har visat att den självskattade hälsan stämmer överens med den faktiska hälsan. Hur individen skattar sin egen hälsa sägs även kunna förutspå personens framtida hälsa (Regionstyrelsen verksamhetsplan 2021)

I Jämtlands län genomförs årligen Hälsosamtalet i skolan i förskoleklass, årskurs 4 och 7 samt gymnasiet år 1. Kärnan i Hälsosamtalet i skolan är det lagstadgade samtalet mellan elev och skolsköterska som syftar till att

göra eleven uppmärksam på sambandet mellan livsstil och hälsa, samt ge kunskap och uppmuntran i hälsofrämjande val. Samtalet utgår från ett läns-gemensamt elevhälsoformulär och efter samtycke registreras svaren oidentifierade i den läns-gemensamma elevhälsodatabasen. I början av 2021 presenterades en länsrapport med målet att vara kunskaps- och beslutsunderlag för politiker och tjänstepersonledning. I rapporten beskrivs prioriteringsområden utifrån den nulägesbild som beskrivs om hälsan hos länets skolelever för läsåret 2019–2020 med jämförelser från tidigare läsår.

Enligt resultatet mår majoriteten av länets elever bra, trivs bra i skolan och har någon vuxen att prata med om det som är viktigt för dem. Över tid har hälsan och levnadsvanor för länets skolelever varit positiv på ett antal områden bland annat har andelen elever som ofta dricker söta drycker minskat i tre av fyra årskurser. Pojkar i årskurs 7 är den grupp som har haft en flest positiva utvecklingsområden, över tid är det en större andel som trivs bra i skolan, sover bra och som är fysiskt aktiva sju dagar i veckan. För flickor i årskurs 7 och år 1 på gymnasiet finns ingen tydlig positiv utveckling vad gäller hälsa och levnadsvanor. I de två högre årskurserna är det färre elever, både flickor och pojkar som har god självskattad hälsa. Av de cirka 4 700 skolelever som har besvarat enkäten är det knappt en av tio som når rekommendationen för barn och unga om minst 60 minuters rörelse varje dag.

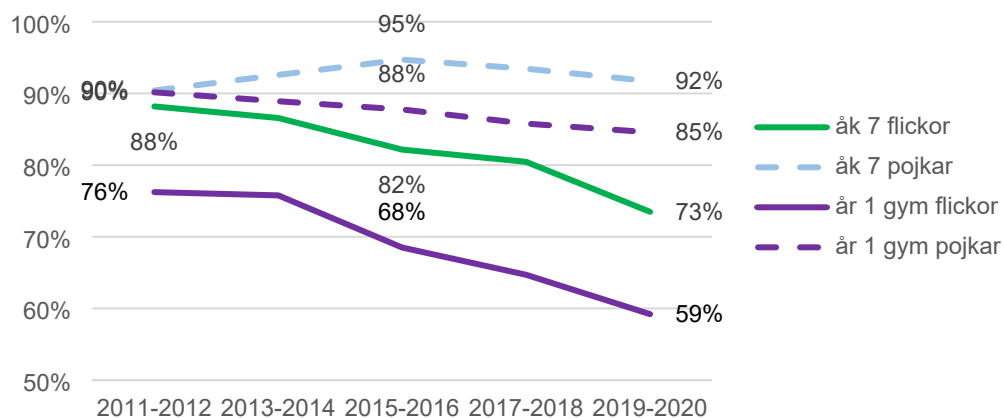
I regionstyrelsen verksamhetsplan finns följande mätetal uppsatta:

Mätetal	Målvärde	Utfall 2020– 2021

Andel flickor i årskurs 7 med god självskattad hälsa	75%	70%
Andel flickor i årskurs 1 på gymnasiet med god självskattad hälsa	61%	55%

Figur 2 Mätetalet om självskattad hälsa utgår från frågan jag mår i elevhälsoformuläret i hälsosamtalet i skolan, frågan har fem svarsalternativ mycket bra, bra, varken bra eller dåligt, dåligt och mycket dåligt. Mycket bra och bra räknas som god självskattad

Utfallet för läsåret 2020-2021 visar att 70% av flickor i årskurs 7 och 55% av flickor i årskurs 1 på gymnasiet har en god självskattad hälsa. Detta påvisar en fortsatt negativ utveckling från föregående år som visas i figuren nedan.

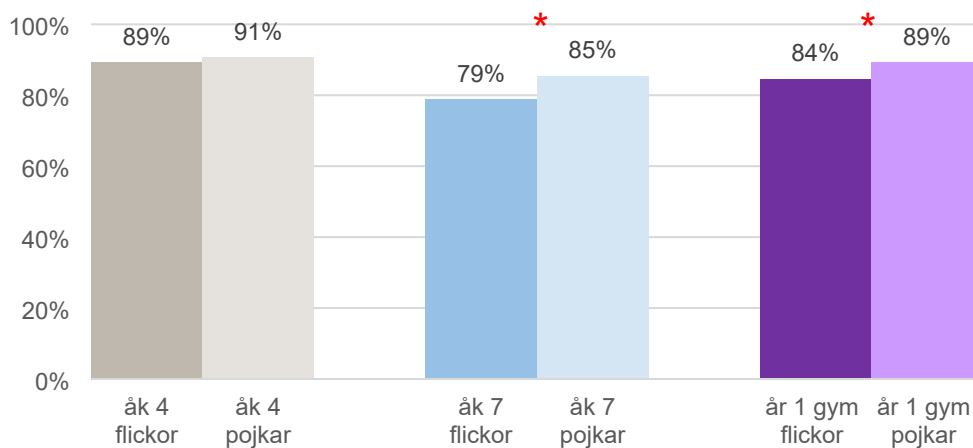

Figur 3 Andel elever med god självskattad hälsa, åk 7 och år 1 gymnasiet, uppdelat på kön fr.o.m. läsåret 2011-2012 t.o.m. läsåret 2019-2020. (Från Skolelevers hälsa och levnadsvanor Länsrapport läsåret 2019-2020)

I jämförelse med närliggande län är det en något större andel (cirka 4 procentenheter) elever i årskurs 4 i Jämtlands län som upplever att de mår bra jämfört med Västernorrlands län. Samtidigt är det en mindre andel flickor i de två högre årskurserna i Jämtlands län jämfört med flickor i samma årskurser både i Norrbottens och Västernorrlands län

som uppger att de mår bra. Det är störst skillnad mellan flickor år 1 på gymnasiet som skiljer dryga 10 procentenheter mellan länen.

Det finns ett känt samband mellan ungdomars allmänna välbefinnande och hur de mår i skolan. Majoriteten av eleverna som besvarat elevhälsoformuläret trivs bra i skolan (90 procent i årskurs 4, 82 procent i årskurs 7 och 87 procent i år 1 på gymnasiet). I de två äldsta årskurserna är det en signifikant större andel pojkar jämfört med flickor som trivs bra i skolan (figur 3).

Figur 4 Andel elever som trivs bra i skolan, fördelat på kön och årskurs, läsåret 2019–2020. * Skillnaden mellan flickor och pojkar är statistiskt säkerställd.

Sammanfattningsvis summerar länsrapporten att de flesta skillnader i upplevd hälsa och levnadsvanor mellan kön börjar visa sig i de tidiga tonåren, könsskillnader som fortsatt finns kvar i den vuxna befolkningen i Jämtlands län (Hälsa på lika villkor, 2018). I linje med nationella resultat är det även i Jämtland Härjedalen i de flesta fall flickor som sticker ut i negativ bemärkelse framför allt i de högre årskurserna gällande frågorna som upplevd hälsa, skoltrivsel, daglig fysisk aktivitet och sömn. I den

grupp elever som har flest positiva utvecklingsområden över tid återfinns pojkar i årskurs 7.

I länsrapporten fastställs tre viktiga prioriteringsområden för länet att fokusera arbetet vidare på för att bryta den negativa utvecklingen.

- Arbetet med hälsa och välbefinnande bland flickor behöver prioriteras
- Den fysiska aktiviteten är en levnadsvana som behöver stärka
- Arbeta främjande för att öka andelen skolelever med normalvikt

Det är samma tre prioriterade områden som lyftes i föregående rapport från läsåret 2015-2016 vilket indikerar att arbetet med att förändra levnadsvanor och hälsa kräver tid och arbete på flera nivåer för att visa på ett genomgripande genomslag på länsnivå. Till följd av detta har det påbörjats ett arbete med att göra sambandsanalyser utifrån data från Hälsosamtalet i skolan för att se vilka skydds- och riskfaktorer skoleleverna i länet har för att må bra. Arbetet utvecklas under hösten 2021.

Riktade hälsosamtal

Regionstyrelsen ska bestämma formerna för hur hälsosamtal enligt regionfullmäktiges plan ska genomföras och ge förutsättningar för en driftstart. Hälsan och ohälsan i vårt samhälle är ojämnt fördelad. Socioekonomiska faktorer har en systematisk påverkan på människors livs-villkor och levnadsvanor, hälsa är en klassfråga. Med bakgrund av detta ska särskilt fokus ges till frågan hur regionen kan uppmuntra de invånare som inte självmant kommer till hälsosamtal. (ur regionstyrelsens verksamhetsplan 2021)

Mätetal	Målvärde
Struktur för Hälsosamtal ska var beslutad och tagen i drift så att 20 % av 40,50,60 och 70 åringar har fått ett hälsosamtal.	20 %

Figur 5: ur regionstyrelsens verksamhetsplan 2021

Förutsättningar för genomförande av riktade hälsosamtal har arbetats fram under året med hjälp av en extern projektledare. Delprojekt inom folkhälsoenheten, IT, primärvården, beställarenheten samt kommunikation har identifierats och deltagit i arbetet. Därmed har helheten för införandet av riktade hälsosamtal förberetts. På grund av pandemin och den höga belastningen på hälsocentralerna i vaccinationsarbetet har det breda införandet emellertid skjutits fram till början av 2022 varför målvärdet inte kan uppfyllas.

Under hösten kommer ett antal lösningspiloter att påbörja införandet och genomföra tester. Planen är att sju hälsocentraler med start från vecka 40 börjar skicka ut inbjudan och boka in deltagare. Under hösten är även

ett antal informations- och utbildningsinsatser riktade mot distriktssköterskor planerade.

Folkhälsoenheten har anställt en samordnare som kommer att hantera den övergripande processen kring implementeringen och uppföljning. I ett initialt skede har projektet arbetat med att bryta ned målformuleringarna till ytterligare effektmål:

- Förbättra individens kunskap om samband mellan de egna levnadsvanorna och hälsan
- Stärka individens motivation att starta en förändringsprocess mot mer hälsosamma levnadsvanor
- Skapa förutsättningar för att alla i befolkningen ska kunna ta del av hälsosamma levnadsvanor
- Särskilt fokusera på grupper med sämre förutsättningar att göra hälsosamma val
- Identifiera och ge stöd till de som löper risk att drabbas av diabetes, hjärt-/kärlsjukdom och/eller cancer

Arbetet med dessa kommer vidareutvecklas. För att uppnå ambitionen att nå invånare som självmant inte kommer till hälsosamtal, eller målgrupper där ohälsosamma levnadsvanor tenderar att förekomma i högre grad, kommer riktade kommunikationsinsatser sättas in för att öka deltagandet. Därutöver har utformningen av process, metod och material syftat till att säkerställa att så många som möjligt kan ta del av erbjudandet, till exempel genom att använda pappersenkäter, tolk, förlängda samtal och andra tillgänglighetsåtgärder.

Kultur och folkhälsa

Regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden ska inom ramen för Kultur-Z och Folkhälso-Z mobilisera och utveckla samverkan tillsammans med kommuner och andra aktörer. Målet innebär att kulturens hälsofrämjande aspekter ska synliggöras och tillvaratas för att därigenom bidra till ett friskare län (regionstyrelsen verksamhetsplan 2021)

Mot bakgrund av målet att det strategiska arbetet mellan kultur och hälsa ska utvecklas avsattes 500 000 kronor för att stödja och stimulera kulturprojekt i länet som bidrar till en förbättrad upplevd hälsa hos länets befolkning. I samverkan mellan samrådsorganen Folkhälso-Z och KulturZ gjordes en projektutlysning som resulterade i att sex projekt beviljades samverkansstöd för Kultur och hälsa (RS/432/2021). Planen är att projekten ska följas upp på gemensam konferens med Kultur-Z och Folkhälso-Z under 2022. Projekten som beviljades medel ses i tabellen nedan.

Projekt	Sökande/samverkanspartner	Kommentar
Mobil kultur till Jämtland	Camillas Competens/ Bräcke/Strömsund/ Krokom/Estrad Norr	Mobila coronasäkrade utomhuskonserter till LSS-boenden, skolor, större arbetsplatser m.m. Sommar och höst 2021.
Musik i grupp för tjejer och transpersoner	SV/Strömsund	Koppling till Kulturskolan. Höst 2021 – vår 2022.
Öppna dörren	SV/Autism och Aspergersförbundet	Skapande verksamhet för personer inom autismspektrat. Höst 2021 – vår 2022.
Hälsa och rytmik för äldre drabbade av stroke	SV/Krokom/Östersund/Strokeföreningen	Musikterapi enligt RGRM-metoden. Höst 2021.
Hej kultur!	Hej Främling/ Frösö hembygdsförening/ Östersund	Interkulturella kulturaktiviteter i fler kommuner med utgångspunkt i deltagarnas egna initiativ. Fokus på unga samt kvinnor i etablering. Höst 2021 - höst 2022.
Solrosen – konst som kommunikation	Elin Ståhl/Maria Olsson/Härke KC/Autism och Aspergersförbundet/FUB	Att ge vuxna funktionsnedsatta möjlighet till konstnärligt skapande, individuellt och tillsammans. Höst 2021 eller vår 2022.

Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska minska

Regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden ska genom aktiviteter verka för att diskriminering och kränkning på grund av sexuell läggning, könsöverskridande identitet och/eller uttryck samt hivinfektion ska minska samt att sexuella trakasserier ska minska (regionstyrelsen verksamhetsplan 2021).

Mätetal	Målvärde
Antal utbildningsomgångar (enligt diplomeringskoncept) inom normkritik och hbtq+.	4 (totalt i RJH)

Ett utbildningskoncept för hbtqi- och mångfaldsdiplomering har färdigställts. Två verksamheter har slutfört diplomering under året, Forsknings- och utbildningsenheten och enhet Välfärd och klimat. Ytterligare en diplomeringsomgång har startat upp i augusti med vuxenhabilitering och två till är planerade att starta upp under hösten, patientsäkerhet och medicinmottagningen. Prognosen för måluppfyllelsen är därmed god med viss reservation för att slutförandet av diplomering av de två sistnämnda verksamheterna kan komma att ske i början på 2022.

Diplomeringen är en av aktiviteterna inom ramen för projektet "Minskad stigmatisering kring psykisk ohälsa och suicid" som har inneburit deltagande vid både regioninterna och nationella nätverksträffar för erfarenhetsutbyte, kunskapsinhämtning och stöd till utvecklingen av projektets aktiviteter.

